

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto 15 K
3/4 „ 10 „
1/2 „ 5 „

Posamične številke stanejo 10 vin.

„SOČA“ ima naslednje uredniške priloge: „Gor. novica“, „Kazipot po Goriskem in Gradiscanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštinih zvez“.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7 I. nadst. v „Goriski tiskarni“ A. Gabršček. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglasi in poslanice se računajo po Petit-vrstah če tiskano 1-krat 16 v, 2-krat 14 v, 3-krat 12 v vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 30 v vrsta. Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 vin. ali gl. 1.60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v naših knjigarnah in teh-le tobakarnah: J. Afrič, Gledalska ul.; V. Baumgartner, Koren 2; Mat. Belinger, Tržaška cesta 1; Marija Bregant, Ponte Nuovo 9; Hen. Jellersitz, Nunska ul. 3. I. Hovaški, na Gorisčeku; Peter Krobelj, Kapucinska ul. 1; Tereza Leban, tek, Jos. Verdi 11; Ana Ploško, Pokopal. ulica; Iv. Presel, Stolni trg 2; Jos. Primožič, Mirenska cesta; Iv. Sardagna, Gosposka ul.; Jos. Schwarz, Solska ul.; Južni kolodvor; Državni kolodvor. — V Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

V napredno stranko ali kam?

II.

Iz ust mladih gospodov se čuje polno lepih nasvetov: to bi moralo biti tako, ta reč se ni prav pričela, to je zgrešil ta in ta, kaj se utika povsodi, to morate napraviti na tak način, v tej reči je treba čisto drugače postopati, poglejte, tako je na Češkem itd. No, v mladi duši vre, mladenci je vsrkal vaše polno utisov, katere je dobil v tujini, učil se je, zanimal za vse, zato bi rad videl vse, kar je prav in dobro, uveljavljeno tudi doma, kolikor je pač mogoče to uveljaviti. Ali tega ni mogoče doseči s samimi besedami v družbi, v to svrhu je treba dela ti. Delavec na političnem, gospodarskem, socialnem polju pa manjka na vseh koncih in krajih. Jih je nekaj, toda vse premalo, kar je tim huj, ker bi jih bilo lahk o mnogo več.

Akademično razlagati načrte za politično ali gospodarsko delo, to ni tako težka reč. Ali delati je težko. Razlagateljev imamo vse polno, pomočnikov pri težkem delu skoro nič. Interesantno je tako-le poslušati takega razlagatelja, ko se razvname pa preobrazuje gorisko deželo in ljudi v besedah; če se ga pa vpraša: ali bi storil Vi to, pa se stisne vase in najde hitro vzrok, ki naj bi bil telten, da ga opraviči, da ne more; če se vpraša drugega, sledi jednak odgovor, pri tretjem je isto. Nekak čuden strah visi nad takimi mladimi možmi, neka neumevna obzirnost in plahost, zato jih kar ni mogoče spraviti na delo v stranki. So, ki delajo, ki so delali in ki bodo še. Vsa čast jim, toda ali naj jih štejemo? Ne, nočemo, ker imamo na vsaki roki 5 prstov.

Povsem opravičena je naša zahteva, da se napredni akademiški naraščaj poloti dela v napredni stranki. Akademiki sami morajo čutiti v sebi v ljubezni do svojega

naroda tako dolžnost, naše ljudstvo tudi v resnici pričakuje od njih takega delovanja — toraj morajo pasti v nič vsi pomisleki. V napredni stranki ni nikakega absolutizma, nikakega odpiranja oseb, v njej smo vsi vojščaki za napredne ideje, vsak po svojih močeh. Treba je trdne zaslombe v centrali, iz katere se razprede plodonosno delovanje po celi deželi. Da je to mogoče, je potreba pred vsem, da se zateče akademiški naraščaj pod okrilje napredne stranke. V njej naj uveljavi svoje nazore in svojo dobro voljo, pomagati slovenskemu narodu. V današnjih hudih časih, ko bijemo boj za obstanek, ko je ta boj tako hud, kakor malokdaj poprej, pač ne smejo stati ob strani mlade sveže sposobne moči, marveč se morajo spustiti na delo, da se dvignemo, da bomo mogli uspešno odbiti sovražno napade na naše ljudstvo ter da izobrazimo, organizujemo ljudstvo, da mu bo pomagano v vseh njegaj slojih. Nič napačnega niso pošamezne organizacije, toda pač najprimernejše, če ostanejo v okvirju stranke, katera naj se na zunaj reprezentuje močno v vseh svojih udih.

Cepljenje na vse strani, grdogledanje, nemestno izgovarjanje radi oseb, vse to le škodi ter ne vede do pravega cilja, kakoršnega ima resnično napredno stremeljenje. Naša dežela je majhna. Poznamo jo temeljito. Torej delajmo za njo, ali ne z dreganjem ob osebe, marveč z resničnim delovanjem po določenem programu, katerega nam narekuje moderni čas!

O Srbih.

Dr. Rybár je imel na volilnem shodu pri Sv. M. M. Sp. obširnejši govor o položaju v mednarodni politiki. Govoril je o Srbih tako-le:

Danes moremo opravičeno reči, da do vojne ne pride, da nam bo ohranjen mir. Mi moramo to le z veseljem pozdravljati. Še več: mi moramo želeči, da pride do tesnega prijateljstva med obema državama, da nam ne bo Srbija le hladna soseda, ampak prava prijateljica.

In Srbi so zaslužili to. Skozi stoletja so stali v boju proti Turkom. Sam Dunaj je bil tedaj v nevarnosti. V Budimpešti je 150 let gospodoval turški paša. V vsel tej dolgi dobi so se borili Srbi z orožjem v roki proti tej nevarnosti. Oni so branili Hrvatsko, monarhijo, Evropo in evropsko civilizacijo! Posebno junaška je bila vsklad Črnogora: nikdar ni bila pod turškim jarmom. Tistih par ljudi je junaško odbijalo vse napade. Ako ne bi bilo družega, že radi teh bojev proti Turkom jim mora biti Avstrija, jim mora biti Evropa hvaležna! Mi smo gotovo dobri Avstrijci. Želimo, da ta naša država prospeva, da se razvija, da uživa ugled pred svetom, pri družih državah in narodih. Ali ravno zato, ker smo dobri Avstrijci, želimo, da naša država živi v prijateljstvu s Srbijo.

Kam naj izvaža naša industrija svoje izdelke? Na Nemško gotovo ne, ker tam imajo sami velikansko produkcijo. V Italijo še manje, saj ta država pošilja še svoje ljudi v našo državo iskat si kruha. V Rusiji so tudi začeli ustvarjati svojo industrijo. Kam naj torej mi eksportiramo? Jedinio le na Balkan. Tam so za nas tla za dobro kupčijo.

Ali mi moramo živeti v miru in prijateljstvu z balkanskimi državami? Dobro lekcijo nam je dal bojkot avstrijskega blaga v Turčiji. Naša trgovina je trpela velikansko škodo. Slednjič ni preostajalo družega, nego, da se je naša država pobotala s Turčijo in to — ne posebno častno. Plačati moramo 55 milijonov. To pa je sramota. V starih časih so kupovali duše z denarjem. Na korist Avstrije same bo, ako se pobotamo tudi s Srbijo. Od

tega bodo imeli dobiček vsi: industrijalec, trgovec, delavec in kmet.

Zato izražamo tudi danes glasno željo, da pride do mirnega sporazumljenja. A zahtevamo še nekaj drugega: v Bosni in Hercegovini naj se ne postopa z narodom tako, kakor se sedaj postopa v Hrvatski!! Naj se ne postopa kakor s sužnji, naj ne gospodarijo pandurji, naj se ne postopa z ljudmi, kakor z živino! Če se bo tako postopalo, si ne pridobimo prijateljstva in pride — če ne sedaj — pa pozneje do vojne!

Če pa bomo anektirali ne samo z orožjem, ampak z ljubeznijo, se nam ne bo ničesar bati.

„Veleizdajniška“ razprava v Zagrebu.

(Dolge.)

Peter Bekič: Je člen stranke, ni pa imel obtožnice. Srbska zastava se razveša že od leta 1848. Študiral je v ogrskih šolah in se je tudi tam učil, da so v Hrvatski in Bosni Srbi. Priča obtožnice Barič trdi, da se pred letom 1903 v Dvoru ni nič vedelo o »srbstvu«. Ta priča pa je prišel še le 1907 v Dvor. Očita se nam, da smo razširjali srbstvo v državnem smislu. »Kaj naj pomenja to? Jaz sem Srb in Hrvatski državljani. Čudno je vsekako, da se ravno radikalni Srbi, ki Hrvatoma odrekajo značaj naroda, ne proganjajo, dočim mi, ki smo na stališču jedinstva Hrvatov in Srbov stojimo pred sodiščem.« Predsednik (razburjeno): »O tem ne dovoljujem govoriti. Nadaljujte!« Toženec: »Zakaj ne tožite bivšega bana Khuena radi veleizdaje? Saj je dovoljeval srbske zastave, grbe, pismo in vse to, ki naj dokazuje danes veleizdajo!« Predsednik: »Teda se še ni vedelo, kaj nameru-

Dvajset let pozneje.

Nadaljevanje

== „Treh mušketirjev“. ==

Francoški spisal:

== ALEXANDRE DUMAS. ==

(Konec.)

To je bila velika čast za d'Artagnana in Porthosa; in Porthos je bil ves srečen. A vendar je bil videti med kosilom ves v skrbeh.

— Toda kaj vam je vendar bilo, baron? ga vpraša d'Artagnan, ko sta šla po stopnicah iz kraljeve palače; med kosilom ste imeli zelo skrben obraz.

— Iskal sem po svojih stopnicah, da bi se spomnil, kje sem že videl tega berača, ki sem ga skoro gotovo ubil, odvrne Porthos.

— In ne morete priti do nikakega zaključka?

— Ne.

— Torej le iščite, prijatelj, le iščite; kadar se domislite, mi poveste, kaj ne?

— Seveda! pravi Porthos.

Sklep.

Ko sta prišla prijatelja domov, sta našla pismo od Athosa, ki jim je ponudil v hotelu Grand-Charlemagne sestanek za prihodnje jutro.

Oba sta šla zgodaj k počitku, a ni eden ni drugi ni spal. Človek ne pride kar tako na cilj vseh svojih želj; to že toliko vpliva nanj, da ne more spati, vsaj prvo noč ne.

Drugo jutro sta se napravila ob določeni uri k Athosu. Našla sta njega in Aramis v popotnih oblekah.

— Oho! pravi Porthos; torej odhajamo vsi? Tudi jaz sem pripravljen danes zjutraj vse potrebno.

— Ah, moj Bog, da! odvrne Aramis, v Parizu nimamo ničesar več opraviti, odkar ni tu več Fronde. Gospa Longueville me je povabila za nekaj dni v

Normandijo ter mi naročila, naj jej grem pripraviti stanovanje v Rouen, ker mora počakati ona krsta svojega sinu. Grem torej v Rouen, da izvršim to naročilo; če ne pride potem kaj novega, se zopet vrnem v svoj samostan v Noisy-le-Sec ter se zarijem v svoje sobe.

— Jaz grem pa zopet v Bragelonne, pravi Athos; saj veste, dragi d'Artagnan, jaz sem samo še dober, priden kmet. Raoul nima drugega premoženja razun mojega, ubogi otrok! in paziti moram na to premoženje, ker sem takorekoč samo nekaj oskrbnik na njem.

— In kaj nameravate z Raoulom?

— Pustiti ga hočem vam, prijatelj. V Flandriji skoro počne vojna, vzemite ga s seboj: bojim se, da bi bilo bivanje v Bloisu nevarno za njegovo mlado glavo. Vzemite ga s seboj in navadite ga, da bo hraber in pošten kot ste vi.

— Vas torej ne bom imel več, Athos, pravi d'Artagnan, a imel bom vsaj njega, tega dragega svetlolasega mladeniča; in dasi je še otrok, dragi Athos, bom vendar vedno mislil, da ste vi poleg mene, da me spremljate in mi pomagata, zakaj vsa vaša duša živi v Raoulu.

Prijatelji se objamejo s solznimi očmi.

Potem se ločijo, ne da bi vedeli, če se še kdaj vidijo.

D'Artagnan se je vrnil s Porthosom v ulico Tiquetonne; Porthos je še vedno premišljeval in iskal, kdo je bil oni človek, katerega je ubil. Ko sta prišla pred hotel Chevrete, so bile baronove kočije pripravljene in Mousqueton je že sedel na konju.

— Čujte, d'Artagnan, pravi Porthos, pustite meč in pojdite z menoj v: Pierrefondo, Bracien ali v Vallon: zvečer bova skupaj bdela in kramljala o svojih tovariših.

— Ne, ne! odvrne d'Artagnan. Vraga! Vojska bo zopet, in jaz hočem vihteti orožje, upam, da še kaj pridobim s tem!

— In kaj upate, da boste postali!

— Francoški maršal!

— A, a! se začudi Porthos ter pogleda d'Artagnana.

gnana, na čegar gaskonske šale se ni mogel nikdar prav navaditi.

— Pojdite z menoj, Porthos, naredim vas za vojvodo, pravi d'Artagnan.

— Ne, odvrne Porthos, Mousqueton noče več slišati o vojski. Sicer me pa čaka doma slavnosten sprejem, vsled katerega bodo pokali od zavisti vsi moji sosede.

— Na to nimam nič ar odgovoriti, pravi d'Artagnan, ki je poznal neštimernost novega barona. Na svidenje torej, dragi prijatelj!

— Na svidenje, dragi stotnik, pravi Porthos. Saj veste: kadar me boste hoteli priti obiskat, boste vedno dobro došli v moji baroniji.

— Da, ko se vrnem z vojske, pa pridem, pravi d'Artagnan.

— Kočije gospoda barona že čakajo, pravi Mousqueton.

Prijatelja si stisneta roke ter se ločita. D'Artagnan ostane na pragu ter gleda z otožnim očesom za odhajajočim Porthosom.

Toda komaj je bil obdaljen Porthos dvajset korakov, ko se hipoma ustavi, se udari po čelu ter se vrne.

— Spomnil sem se, pravi d'Artagnanu.

— Česa? vpraša d'Artagnan.

— Kdo je ta berač, ki sem ga ubil.

— Ah, res? kdo je?

— Bonacieux, ta nesnaga.

In Porthos dohiti zopet Moustona, ves srečen, da je imel zopet proste možgane, ter izgine z njim za vogalom ulice.

D'Artagnan ostane trenutek zamišljen na mestu; potem se obrne ter zagleda lepo Madelena, ki je stala na pragu vrat, vsa v skrbeh zaradi novih častij d'Artagnanovih.

— Madelena, pravi Gaskonec, dajte mi stanovanje v prvem nadstropju; sedaj moram reprezentirati, ko sem mušketirski stotnik. Toda prihranite mi vendar mojo sobico v petem nadstropju: bog ve, kaj utegne še priti.

je s temi pojavi. Predsednik je dal predložiti razne lesene tobačnice, čutare, srajce, okrašene s srbskim grbom. Izkazalo pa se je, da srbski grb na srajcah prihajajo od hrvatskih učenk neke učiteljice na neki hrvatski obrtni šoli in da so bili grbi na tobačnicah in čutarah rezljani od kazencev v kraljevi hrvatski kaznilnici v Lepoglavi. (Velika veselost).

V nadaljevanju je prišlo do raznih izbruhov veselosti. Predsednik (razburjen): »Mir! Prepovedujem to večno rezanje. To je pobalinstvo«. (Velik hrup). Branitelj dr. Budisavljevič: »Na koga se nanaša to?« Predsednik: »Nisem hotel nikogar žaliti. To naj velja le kakor posvarilo«. Dalje je bila čitana korespondenca toženčeva.

Obtoženec je pojasnil namen »Sokola«. To ni le telovadno društvo, ampak ima tudi kulturno in moralno misijo. Poleg jačjenja mišic je naloga »Sokola« tudi jačjenja duha. Preds.: Vi ste prodajal so tudi smodnik? Obtož.: Da, kakor so to delali tudi drugi trgovci. Sicer se je pa tudi glede te točke čudno vodilo preiskavo. Predsednik je grajal izraz. Obtož.: Reklo se mi je, da so mi zaplenili sodček smodnika. Rekel sem, da ni to možno, ker nimam toliko smodnika v zalogi. Slednjič se je po dolgem času izkazalo, da je zaplenjeni smodnik bil nekega drugega. In s tem se je delalo proti meni. Ni li to čudna preiskava? Preds.: Zakaj ste, ko so vas aretirali, vprašali orožnika, če so tudi Oreščanina zaprli? Obtož.: Nu, Oreščanin je moj prijatelj. Videl sem, kako so nas v Dvoru aretirali brez vsakega vzroka in povoda, in pri tem sem si mislil: Nu, prijatelja Oreščanina so gotovo tudi zaprli. Mi smo vsi vedeli, da prireja vlada veliko politično gonjo proti Srbom..... Preds.: Prepovedujem vam tako govoriti. Na daljina vprašanja o izpovedih Nastiča je obtoženec odklonil vsak odgovor, dokler ne pride sem Nastič.

Bekič je ponovno zahteval, naj pride državni pravdnik z dokazi na dan, kaj pomagajo sama izpraševanja.

Stevko Živkovič jurist je izjavil, da ni kriv. Upiral se je posebno izvajanjem o srbstvu v obtožnici ter dokazoval opravičenost srbskega imena.

Kaj počenja Tarabochia, o tem poročajo listi:

Nočni škandali predsednika Tarabochia. V noči od sobote na nedeljo je prišel predsednik sodnega senata v »veleizdajniškem« procesu v Zagrebu, Tarabochia v vinjenem stanju proti 2. uri popoldne v kavarno »Corso« in je izzval tam škandal s tem, da se je ponosno vspel in rekel med drugim: »Jaz sem Hrvat in bom sodil po svojem sodnem prepričanju. Srbe pa sovražim, ker vsi Srbi so lopovi!«

Le treznosti nekaterih navzočih mladih ljudi se je bilo zahvaliti, da ni prišlo do večjega škandala. — V noči med nedeljo in ponedeljkom je provociral Tarabochia nov škandal s tem, da je pred nekim popom, došlem ravno kar z železnice v gostilno na večerjo, mimogrede pljunil. Oba škandala, ki sta vzbudila v Zagrebu mnogo nevolje, bosta imela posledice pred sodnijo.

DOPISI.

Iz goriške okolice.

Čitalnica. — Solkanu priredi v soboto dne 3. aprila prvo predavanje ob 8h zvečer v dvorani g. Antona Mozečiča. Predava čitalniški podpredsednik g. Fran Bajt. Predmet: Kako se dela denar a) o menjicah, b) pet do blagostanja. — Ker si je govornik izbral obče zanimivo snov, pričakuje se najobilnejše udeležbe. —

Domače vesti.

Predavanje, katero je imel sinoči g. prof. F. Seidl, je bilo tako zasnovano in lepo izvedeno, kakor se je pričakovalo. Predavateljevo ime in zanimiv predmet sta privabila v dvorano k »jelenu« obilo občinstva, ki je prav hvaležno g. predavatelju za predavanje o rastlinski svatbi.

Vojne ne bo, torej so oni, ki imajo hranilne vloge po denarnih zavodih, lahko brez skrbi. Naj se ne da torej nihče več bogati, ker bi ga doletela le škoda.

Smrtna kosa. — V. Mošič so pokopali včeraj grofco Josipino Attams-Svetokrižko, rojeno grofco Mistruzzi-Freisingher, ki je umrla v Gorici v starosti 79 let. Pokojnica je bila mati grofa H. Attamsa, dvornega svetnika v Gorici.

Rezervisti pojdejo domov. — Kakor poročajo z Dunaja, pojdejo sedaj domov, ko je spor s Srbijo poravnana, najprvo oni vojaki, ki so skončali lani jeseni 3 leta pa so bili pridržani, potem oni nadomestni rezervisti, ki so šli na jesen k vojakom za 8 tednov, a so bili tudi pridržani, potem pridejo na vrsto drugi, kakor so bili poklicani pod zastavo. — Kar je rezervistov sedaj klicanih, so klicani le na navadne spomladanske orožne vaje.

Po aprilu na južni kolodvor je šlo danes polno goriških Lahov. Tukajšnji list »Il Gazzettino Popolare« je prinesel vest, da se pripelje danes ob 10.07 z brzovlakom srbski princ Gjorgje v Gorico, ker je na potu v Italijo. »Gazzettino« je priobčil tudi dve »brzobjayki« iz Belgrada in z Reke, ki naznanjata Gjorgjevo potovanje. Gjorgja seveda ni bilo, Lahom pa so se smejali na kolodvoru. Vleklo jih je na kolodvor še bolj, ker je rekel »Gazzettino«, da nekaj radikalnih Slovencev v Gorici izroči Gjorgju udanostno spomenico. — Dobro je potegnil »Gazzettino« »goriziane!«

Pri volitvah v zavarovalnico proti neozgodam sta bila izvoljena včeraj soc. kandidata Bandelj in Kmet s 3133 glasovi proti 2490, katere sta dobila Jeriha in Gomišek. Papirnica v Vevčah je poslala glasovnico na post na volilno komisijo pa brez podpisa zaupnika delavca, tako da je bila neveljavna. Tako je odpadlo 641 glasov. Volitev bo zato razveljavljena.

»Lega Nazionale«, podružnica za Gorico, bo imela v nedeljo opoldne kakor navadno v dvorani mestne palače svoj letni občni zbor. Po občnem zboru utegnemo doživeti zopet kake demonstracije proti Slovincem!

Nesramno »novico« je priobčila torkova »Gorica«. Pravi, da »Soča« skruni spomin moža, ki je pretekli teden zatisnil svoje trudne oči, da prej je »Soča« molčala, sedaj ko je prelat Gabrijelčič mrtev, pa ga izkorišča politično, da si ga je v življenju tolikokrat napadala; citira tudi odstavek iz nekega »Poslanega« pokojnega dr. Gabr. predianskim, sklonjuje pa, da stara hijena brska po svežem grobu. — Falot je, kdor je pisal ono »novico« v »Gorico«, pa naj bo 15krat maziljen. — »Soča« nič ne skruni spomina moža, ampak je govorila resnico, Gregorčičeva »Gorica« pa je predlanskim tako malo zaupala besedam dr. Gabr., da jih ni hotela priobčiti, na kar se je zatekel k nam radi priobčitve. Sedaj pa jih izkorišča v svoje nečedne namene. »Soča« je molčala, ker pač ni imela nobenega povoda napadati pokojnika, pred leti pa, ko je gospodaril Gregorčič nad »Sočo«, je bil res blagi monsignor dr. Gabr. napadan v »Soči«. Napadal ga je dr. Anton Gregorčič, oni človek, ki je napadal v javnosti duhovščino že tako, kakor se nihče drugi. Ali ga je šel pročit odpuščanja, on, ki ga je tako sovražil? Najbrže ne, ker sicer bi mu dala »Gorica« mir. Namesto tega pa brska tista strupena hijena po svežem grobu ter je pokazala z ono »novico«, da ki rada brskala še naprej. Sovraštvo izvestnih ljudi ne neha nikoli.

Goriški Lah pripravlja za binkoštno praznike velik izlet v Benetke. Dosedaj se je oglasilo že okoli 400 oseb, ki se hočejo udeležiti tega izleta. S seboj hočejo imeti tudi mestno godbo. — Irredentovskih vslikov in prireditev ne bo manjkalo v Benetkah, če pridejo tje »goriziani«. Merda bodo obhajali tudi obletnico tolovajskih napadov na Slovence ob lanskim binkoštnim praznikih.

Furiansko učiteljsko društvo je zborovalo v Gradišču ob Soči. Učiteljica Jakopič je v imenu svojih koleginj zahtevala enakost dohodkov z dohodki učiteljev. Zbor se je sicer izrekel za to, toda podrobneje mislijo razpravljati o tem na posebnem zborovanju.

»Aljažev dom« v Vratih — razdojan. — Velikanski snežni plaz z Rogice je odnesel Aljažev dom. Provročena škoda utegne znašati 40.000 K. Letos ne bo mogoče postaviti nove Aljažev dom, zato je turistika s to nesrečo močno prizadeta.

Ova nevarna tuta je prišla policija v Gorici. Eden se piše Franc Prešeren, drugi Ivan Šuligoj. Ukrade sta več praznih vreč stavbenemu podjetniku Perku, Šuligoj je ukradel Fr. Manfredi s Kozaršč z voza 360 jaje in

4-kg surovega masla, z nekega voza v hotelu treh kron sta pobrala 35 kg masla. Vse to sta potem prodala.

Za novo klavnico v Gorici. — Društvo mesarjev je zborovalo te dni. Vsi mesarji so podpisali zahtevo na naslov magistrata, da naj napravi novo klavnico. Prav!

Voda iz Hublja za goriški vodovod. — Včeraj so bili v Ajdovščini 4 goriški mestni svetovalci z odposlanci glavarstev, goriškega in postojnskega, da se dožene dogovor in načrt, po katerem bi se speljal vodovod za Gorico iz Hublja. Vršil se je informativen ogled, kateremu utegnejo slediti veljavni sklepi.

Pomočniki okrajni šolski svet za goriško okolico je ostro obsodil znano pisavo »Domoljubovo« proti učiteljstvu ter zavzel stališče, ki utegne vesti do tega, da se prepreči tako napadanje učiteljstva.

Avstrijski dezertjerji. — Odkar imamo toliko vojaštva ob meji, se množi število dezertjerjev, ki pobegnejo v Italijo, od dne do dne. Pred kratkim so se zglasili pri oblasti v Vidmu 4 begunci: neki Anton Marintič iz Koroske, Jos. Kreitler je pobegnil od nekod iz naše dežele, Andrej Gelberš iz Tolmina, Rudolf Marizza menda iz Trsta.

Južna železnica hoče postaviti ob levem bregu Soče blizu železniškega mostu mehanično napravo, ki bo jemala iz Soče na dan 900 m³ vode ter jo speljevala do postaje oziroma do Tannerjeve tovarne ledu na Št. Andrežki cesti.

Padel je z okna 14-letni pekovski učenec Rudolf Krkoč, kake 3 m globoko. Pri padcu si je pretresel možgane. Nahaja se v tukajšnji bolnišnici. Krkoč se je učil v Gleščičevi pekarni.

Ko sta šla domov brata Miklavčiča, Josip in Franc, iz Cerovega, je Franc sunil z nožem brata v desno stran ust ter mu prizadjal precej nevarno rano, vsled katere je moral isti v tukajšnjo bolnišnico. Baje je bil pijan.

Odeja, vredna 16 K, je izginila iz voza nekemu goriškemu postrežku, ko je pripeljal v Miren nekega gospoda zvečer. Izvošček je videl, ko se je vstavil, da so šli mimo kotije trije ljudje, ki so pa hitro izginili v temo. Ali so bili ti kažni »katoliški« fantje?

Zveza narodnih društev.

Bralno in pevsko društvo »Ljaka« na Vegrskem je imelo zadnjo nedeljo svoj redni letni občni zbor. Pri volitvi novega odbora so bili izvoljeni: predsednik Ivan Beltram; podpredsednik Josip Gregorič; tajnik Ivan Leban; blagajnik Josip Lutman; odborniki Leopold Gregorič, Anton Breščak in Ivan Žizmond. Društvo prav živahno deluje. Serije knjig, katero nam je poslala »Zveza narodnih društev«, se prav pridno poslužujejo društveniki, ki so prav hvaležni »Zvezi« za dobro, poučno in zanimivo čtivo. S petjem je sicer društvo za nekaj časa prenehalo, toda v najkrajšem času je upati, da se bo zopet redno gojila slovenska in še posebno narodna pesem v našem društvu. Z veseljem se je konstatovalo, da je pristopilo k društvu lepo število novih članov, katerim naj slede še drugi, saj so že vsi spoznali, kako lepe namene zasleduje naše društvo na polju izobrazbe domačega ljudstva in posebno domače mladine. Le naprej po začrtani poti sebi v korist in občini v čast!

Na zadnjem občnem zboru Pevskega in bralnega društva v St. Andrežu je bil izvoljen nov odbor in sicer za predsednika: Anton Nanut, podpredsednika: Josip Kuzmin, tajnika: Avgustin Nanut, blagajnika: Ivan Boštjančič, za pevovodjo: Emil Komel, za njeg. namestnika: Alojzij Cingerli, za odbornike: Josip Budav, Matija Plesničar, Franc Zavadlav, Josip Batistič in Rudolf Cingerli; za namestnika: Josip Maraž in Albert Nanut; za pregledovalce računov: Josip Kuzmin, Josip Pisk in Adolf Cingerli. Omeniti je, da je postal letos predsednik tega vrlega društva njegov nekdanji ustanovitelj l. 1896.

Iz St. Andreža. — V nedeljo 28. marca se je vršil redni občni zbor »bralnega in pevskega društva« pri povoljni udeležbi. Nagovor gosp. predsednika je bil jedrnat in navduševalen, istotako govori drugih, za kar smo jim vsi iz srca hvaležni, posebno pa g. prejšnjemu predsed. Jos. Budav-u

za njegov dvoletni trud za povzdigo društva; on je v resnici z vso vnemo deloval v procvit društva. To pričakujemo tudi od novega predsednika. Iz srca hvaležni ostajamo tudi prejšnjemu blagajniku g. Iz. Nanut-u, koji je žrtvoval toliko dragega mu časa v prilog društvu ne samo kot blagajnik, on je tudi eden najboljših diletantov na našem odru; upamo, da nam bode tudi vnaprej dana pri lika, da ga vidimo.

Posebej bi pa priporočal našemu vrlemu društvu, da goji vedno medsebojno ljubezen in priporočal bi vsem redno zahajanje k pevskim vrjam in pridnemu čitanju časnikov in toli lepe knjižnice.

To delo naj si novo sestavljeni odbor stavi v program in gotova bode društvo vspevalo vedno lepše.

Našim vrlim mladoncem pa kličem: le tako naprej, kakor ste vkrenili in ne strašite se pred nobenim politič. nasprotnikom.

Nekdo izmed zborovalcev.

Trgovske-obrtne in gospodarske vesti.

Železnica Štanjel-Brežice. — Poslanec Žitnik s tovariši je stavil zopet predlog za zgradbo železnice od Štanjela na Krasu skozi Notranjsko in po Krški dolini mimo Novega mesta do Brežic ob štajersko-kranjski deželni meji. Ta železnica bi vezala najkrajšim potom hrvatske in ogrske dežele z zapadnim delom države ter s Trstom.

Trgovina s krompirjem. — Kakor poročajo iz Škofjeloške, je tam vse polno kupcev, ki nakupavajo krompir. Cena krompirja je radi tega precej poskočila, in sicer na 12 K za 100 kg. — Trgovci z Gorenjskega ponujajo po laskih listih krompir najboljšje vrste po nizkih cenah! — V Ljubljani stane 100 kg krompirja 8 K 40 v.

Japonska trgovinska morarica je štela koncem leta 1908. ladij 6098 s celokupno tonelažo 1.494.676 t. V teku 10 let se je pomnožila za 4000 ladij.

Srbija.

Kakor se čuje, se je zavezala Avstro-Ogrska v tajni pogodbi, da bo priznala Srbiji v bodoče v vsakem oziru? — Vlada prepusti skupščini odločitev glede odgovora na avstro-ogrsko noto. — Vsi turški listi izražajo nado, da se uredi srbsko vprašanje mirnim potom ter se ohrani mir. Srbski ministerski svet je 30. pr. m. sklenil, da ugodi zahtevam veselih polnimeri. — Princ Gjorgje je imenovan poročnikom v srbski armadi. — V torek je izročil angleški poslanik v družbi zastopnikov drugih velesil v Belgradu Milovanoviču spomenico, ki se tiče izjave, kakoršno ima dati Avstro-Ogrski Srbija. — Govori se o odstopu kralja Petra, da se vodijo pogajanja med njim in ministerstvom glede odstopa dinastije Karagjorgjevičev. Govori se, da bi utegnil priti na srbski prestol angleški princ Teck pa tudi, da bi utegnil bolgarski car Ferdinand postati srbski kralj ter bi imeli tako Srbija in Bolgarija jednega vladarja. — Angleški kralj je poslal avstrijskemu cesarju iz Biaritzja brzobjavko, v kateri mu čestita, da se je srečno rešil avstro-ogrsko-srbski spor.

Srbski odposlanec Simič je izročil Aerenthalu noto srbske vlade z vsebino, da Srbija priznava, da vsled aneksije ni bila zadeta v svojih pravicah, da se torej uda sklepu, ki ga storijo vevlasti glede čl. 25. berolinske pogodbe. Srbija opusti odpor ter se zavezuje, da spremeni smer svoje politike proti Avstriji; Srbija zniža svojo armado, razoroži čete in prostovoljce ter jih opusti. Forgach ima izročiti odgovor danes. Srbska nota je napravila na Dunaju seveda ugoden utis. — Spor je poravnana, zapušča pa za seboj disakorde zlasti med Nemčijo in Rusijo. Ogri hvalijo Nemčijo, ker upajo tako lažje doseči svoje namene v Bosni in Hercegovini.

Politični pregled.

Poslanska zbornica bo sklicana zopet koncem aprila t. l.

Računovalec. — Dalmatinska poslanca Mitrovič in Lupis sta priobčila v reškem No-

vem listu oster protest proti veleizdajniškemu procesu v Zagrebu s katerim se žali ves srbski narod. Glasilo bana Rauha "Ustavnost" pobija protest, imenuje oba poslanca veleizdajalca ter zahteva za nje "v islice brez vsake daljne sodbe".

Blislega gozdarja srbskega dvora Frana Bešenege v ralijskih vinogradih v Pragi preganja policija. Bajce bi bil posredoval med srbsko vojno "stranko" in češkimi "protivojaskimi" krogi. Našli so pri njem, ko so preiskovali hišo njegovo, dve pismi princa Jurija, v katerih je govora o nakupu lovskih psov. Pismi sta izročeni državnemu pravdniku, katero ima sedaj nalogo, dobiti iz pisma o lovskih psih zvezo med srbsko vojno stranko in nevarnimi češkimi antimilitaristi.

Hišno preiskavo in aretacijo v Pragi se nadaljujejo. 28. pr. m. je bilo zopet 20 hišnih preiskav. Urednik Spatoy in agitator Matina sta aretirana. Gre za "protivojasko propagando". Tudi po češki je bilo mnogo preiskav in aretacij. Pričakovati je torej senzacionalno razpravo.

V ogrskem državnem zboru je stavil poslanec grof Batthyany nujno interpelacijo glede zunanjega položaja. Po drugem je rekel o Srbiji:

Kar se tiče Srbije konstatiram, da Avstro-Ogrska ne aspirira na srbsko ozemlje, marveč da popolnoma respektira celokupnost Srbije. Mi sami želimo, da Srbija v svojih lastnih mejah procvete. Mi pa ne moremo dopustiti, da bi Srbija vsled aneksije nam ali komu drugemu uveljavljala katerokoli pravico. Ako bi se pa Srbija tem namišljenim pravicam ne hotela odpovedati, potem ni misliti na mir. Pripravljen sem, da se sklene s Srbije carinsko pogodbo, kakor z vsako drugo državo. Glede velikosrbske propagande izjavljam, da je ista za Madjare zelo nevarna. Srbija bi imela korist, ako se politično in gospodarsko konsolidira. Toda nesmisel jugoslovanske države s središčem v Belemgradu je treba opustiti, kajti to je v resnici nevarnost za Evropo. Prav tako je nesmisel govoriti o Veliki Hrvatski, katere središče bi bil Zagreb. Obe stremljenji pomenjati nevarnost za dinastijo, monarhijo in posebno za Ogrsko. Nadejam se, da nastopi vlada z vso energijo proti takim stremljenjem. (Živahna pohvala). Konečno izjavljam: Danes, ko z velikim veseljem vidimo, da je dobil položaj miroljubneje lice, bi res nekaj zamudili, ako bi se s spoštovanjem ne spomnili vedenja našega nemškega zaveznika. (Živahna pohvala in ploskanje). Onega za res plemenitega in viteškega vedenja, katero je nemško cesarstvo kakor zvest zaveznik kazalo ves kritični čas. (Pohvala). Tudi drugi zaveznik v trozvezi, italijanska vlada se je od svoje strani vedla korektno. (Pohvala).

Nato je povzel besedo ministerski predsednik dr. Wekerle, opisal je najprej tok pogajanj med veleizdajni in izjavil: Točke, ki jih bo po nasvetu veleizdajni vsebovala izjava Srbije so bistveno sledeče: Srbija prizna, da se aneksija ne dotika nje pravic. Srbija opusti svoj odpor proti aneksiji ter spremeni svojo politiko v smeri, ki omogoči prijateljsko sosednje razmerje. Primerno tej izjavi, se Srbija razoroži in zniža svojo armado na stanje, kakor je bilo spomladi 1908, razoroži prostovoljce in prepreči snovanje neregularnih čet. (Pohvala). Kar se tiče gospodarskih razmer, se ta stvar reši izključno med nami in Srbijo. Konečno je ministerski predsednik v toplih besedah omenil zvezo z Nemčijo, ki so pokazale največjo požrtvovalnost in udanost. (Živahna pritrditev). Mi se moramo te zveze čim čvrsteje držati, ker ne varuje le naših koristi, marveč je tudi mogočen branik evropskega mira. (Živahna pohvala). Ministerski predsednik je izrazil nado, da privede diplomatska akcija ministra za unanje stvari, ki ima že sedaj beležiti znatne vspehe, do končne mirne rešitve položaja. (Pohvala).

Razne vesti.

Julij Födransperg,
morilec šansonetke,
pred poroto v Trstu.

Včeraj dopoldne je pričela razprava proti Juliju Födranspergu, staremu 48 let, kateri je, kakor znano, lani umoril šansonetko Lucienne Fabry.

Dne 27. julija je potegnil težak Viktor Lakovič v Trstu iz morja na obrežju del Mandracchio culo, iz katere je tekla kri. Hitro je obvestil redarja, na kar se je konstatovalo, da je bila v culi človeška glava. Poizvedbe so dale dokaz, da je Julij Födransperg umoril mlado žensko, po imenu Lucienne Fabry, katera je v skrbi za svojega sinčka Marcela prihranila nekaj denarja, imela je nekaj draguljev ter obleke, bila je šansonetka. Na papirju, v katerem je bila zavita glava, je bilo tiskano ime I. R. von Födransperg, Rojano 273, Triest. Šansonetko je zvalil v svoje stanovanje z namenom, da jo oropa, tam jo je 25. jul. zavrtno napadel, ponovno zabodel z bodalom ter jo tako usmrtil. Pobral je potem ves njen denar in druge vrednostne predmete, žrtev pa razmesaril. V omotih so se našli v preiskavi v njegovem stanovanju kosi trupla: noge, roke, okrvavljene čunje, kos srajce itd. potem ženski čevlji in drugi ženski predmeti, krvavi madeži so kazali zločin. Na truplu je bilo 8 težkih ran, na škarijah drobtinice človeškega mesa.

Födransperg je bil že kaznovan radi tatvine in goljufije že večkrat. Födransperg je obtožen zločina zavrtnega roparskega umora.

Med čitanjem obtožnice si je F. brisal oči z žepno ruto, proti koncu so se mu pa kar udrle solze iz oči.

Födransperg je priznal zločin.

Predsednik: Ali se priznavate krivega umora na pokojni Fabry? Födransperg: Da, gosp. predsednik. Tretel se je na vsem životu. — Priznava se krivega, toda pravi, da ni hotel tega storiti. Födr. pripoveduje, kako je spoznal Fabry, kako se je razgrel za njo ter rekel, da bi se poročila. Povedala mu je, da ima v Tunisu sina, on je rekel, naj vzame otroka k sebi. Ona je prišla k njemu v sredo. Celičeva, Födr. gospodinja, ga je zmerjala na vrtu, da ima tujo žensko v hiši. Onega usodepolnega dne je šla od doma ob 7. zjutraj ter se vrnila ob 8., z njo je bila neka deklica. Rekla je, da odpotuje; poprej je imela oditi šele 5. avg. Zahtevala je od njega 250 frankov. On je rekel, da jih nima, na kar je bila jezna ter je rekla, da mu vse razbije. Zmerjala ga je; potem pa skočila vanj ter ga začela praskati po obrazu. V jezi je skočil po bodalo na mizi ter začel dregati v njo, da bi jo odpodil od sebe. Ne spominja se naprej, kaj je storil v razburjenosti. Umil se je potem, na to pa odšel. Vrnil se je okoli 2. ure domov. Ponoči ni mogel spati, hodil je gor in dol po sobi in po vrtu. —

Truplo je slekel, obleko razrezal in sežgal, truplo potem razkosal s črnim lovskim nožem. Najprej je odrezal glavo, kose trupla je zavil v papir in napravil omote. Kovček s kosi trupla je nesel v klet ter osnažil stanovanje. V noči na poned. je šel z omotom z glavo v mesto ter ga vrgel v morje. Zjutraj je prodal razne predmete nesrečne Fabry. — Ko je zabodel Fabry, pravi, da je kriknila, ali ne ve nič, kako se je vse zgodilo. — Ko je bil ostal brez službe, ga je vzdrževala Celičeva s hrano in stanovanjem. Pokojni Fabry je rekel, da je vitez ter upravitelj neke hiše, kazal se jej je premožnega. — Bodalo je imel vedno pod vzglavjem, sekuro pa ob postelji in blizu stekleničico opija z morfijem, baje za zobobol.

Predsednik ga vpraša, če se ni mogel znebiti šansonetke na drug način kot na ta, da jo je umoril; odgovoril je, da ko ga je psovala in praskala, je zgubil pamet ter ne ve, kaj je počel. Priče pa pravijo, da se je babil kričala — mu reče predsednik. Šel je k redarja Vadanjelu na stražnico ter rekel, da ima služkinjo, ki noče od hiše, naj mu pomaga, redar je rekel, da brez ukaza ne more, Födr. pa je šel zanalasč na stražnico, da bi izvedel, če se tam že kaj ve o dogodku. Preds. omenja, da pravijo priče, da je iz kričanja bilo posneti, da je zahtevala Fabry denar, če ne gre na policijo, potem boj, pretep, krik. Vseh prič je 28. Zaslisavajo se danes.

Prva priča Karolina Podlogar je povedala, da je bila Fabry pridna in varčna.

Konferenca istrskih poslancev se je vršila včeraj v Trstu. Konferenca je sklenila, naj se skliče takoj deželni zbor; naj dež. odbor takoj nakaže 100.000 K v porabo v lajšanje bede; iz državnih sredstev naj se dobi primeren prispevek, izvoli se v to svrhu komisijo 4 poslance; vl da naj opusti tekom t. l. prisilno izterjevanje davkov; del podpor naj se da v podpiranje organizacij za razpečevanje vina.

Umil je v Trstu bivši tržaški državni poslanec Jos. Basevi, rojen leta 1840. Njegova soproga je hotela narediti takoj konec svojemu življenju s strelom iz revolverja, pa se ni zadelja smrtno.

Sokol na Bledu. — Ustanovni občni zbor Sokola na Bledu, ki je bil doslej odslek radovljskega Sokola, se je vršil v pon. ob navzočnosti 60 članov. Starosta je brat Jakob Peternel.

„Südmarka“ v Pulju. — Ženska podružnica Südmarke v Pulju je imela v nedeljo občni zbor, na katerem se je konstatovalo, da delovanje te podružnice v minoletem letu je bilo obrnjeno na to, da se zgradi velik nemški otroški vrtec v Pulju, kar se zgodi najbrže tekom letošnjega leta.

Nov potres v Kalabriji so čutili 30. pr. m. Potres je bil precej močan ter je vzročil veliko razburjenje. Sledilo je več manjših sunkov. Porušilo se je nekaj zidovja.

Tako se masčuje lahkovernost! — V Solnogradu je neka ženska dvignila iz hranilnice 14.000 K iz stranu pred vojno. Spravila je denar — v pet, kjer se jej je zdel najbolj varno spravljeno. Seyeda ni nikomur nič povedala o tem. Ko pa je prišla dekla kuriti, vrgla je na ogenj tudi papirnati zavitek, ki je ležal v kotu in v katerem je bilo onih varno spravljanih 14.000 K. Tako je bila ženska ob vse svoje prihranke.

Deželnozborna volitev v kmečkih občinah na Koroškem. — 29. pr. m. so volile kmečke občine. Izvoljena sta dva Slovenca (dozdaj so imeli Slovenci v deželnem zboru samo Grafenauerja), 11 nemških nacionalcev in 2 nemška klerikalca. Izvoljen je Slovenec Grafenauer v vol. okraju Pliberk—Železna Kapla z 877 glasovi proti L. Pristovu, kandidatu nemških nacionalcev (277 glasov), dalje je izvoljen Slovenec Florijan Ellersdorfer v vol. okr. Beljak—Dobrla vas z 748 glasovi proti nem. nacionalcu Röscher (523 glasov.) Lepo manjšino so dosegli Slovenci v vol. okraju Celovec okolica—Borovlje, kjer je dobil slov. kandidat Ivan Štrukl 722 glasov proti 1350 nemškonalcionalnim, ravno tako v vol. okraju Beljak—Paternon—Rožek slovenski kandidat Ivan Vošpernik 774 glasov proti 1090—1160 nemškim, dalje v vol. okraju Trbiž—Podkloster slov. kand. Jožef Škrbina 221 glasov proti 338 nemškim. To je gotovo lep uspeh pri zadnjih volitvah, še lepši bi pa bil, da se giblje koroška slov. politika v bolj umerjenem in ne tako ekskluzivno klerikalnem duhu.

„Državno zvezo nemških obrtnih združenj zveza za Avstrijo“ osnujejo si v kratkem nemški obrtniki.

Koliko goveje živine je na zemlji? — Neki časnikiar je izračunal, da se največ goveje živine na zemlji nahaja v Severni Ameriki, in sicer 66.86 milijonov, v Argentini 21, na Nizozemskem 1.7, na Ruskem 42.2, v vzhodni Indiji 52, v Nemčiji 19.3, na Francoskem 14.3, v Avstro-Ogrski 16, v Avstraliji 8.34, v Italiji 5, v Rumunski 2.50, v Bulgariji 1.8, v Švici 1.4, v Kaplandiji 1.9, na Angleškem 11.7, v Belgiji pa 1 milijon glav.

Prepovedni dljaški shod v Pragi. — Slov. akad. društvo „Adrija“ je hotelo prirediti dne 24. m. m. shod, na katerem se je imelo razpravljati tudi o jugoslovanskem vprašanju. Strah pred »veleizdajniški« je praško policijo napotil, da je shod prepovedala in tako — rešila Avstrijo.

Ustredni Matice Školska, društvo slično naši Ciril-Methodovi družbi, je potrosila v letu 1908. za češko šolstvo ogromno svoto 643.734 K. Vzdrževala je 62 šol (brez otroških vrtcev), v katero je pohajalo 11.787 otrok in poučevalo 262 učnih moči. Za to obrambno društvo delujejo složno vse češke stranke, od najodločnejega klerikalca pa do najskrajnejšega socialista. A pri nas?

Zahvala.

C. kr. dvorni svetnik MIHA GABRIELČIČ se zahvaljuje tem potom v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov vsem onim, ki so ob prebridki izgubi njihovega brata, gosp.

Mons. dr. Jos. Gabrielčiča

na katerikoli način izrazili svoje sočutje in s tem lajšali neizmerno bol.

Posebno zahvalo izreka Njeg. Eksc. prevzvišenemu knezo-nadškofu za tolažilne posete za časa pokojnikove bolezn in za prisotnost pri cerkvenem obredu, preč. duhovščini, magistratu, politični oblasti, deželnemu odboru, okrožni sodnji, državnemu pravdnistvu, vsem profesorjem in učiteljem s šolsko mladino vred, vsem verskim redovom in društvom ter vsem onim, si so spremili nepozabnega rajnega na zadnji poti. Bog plačaj vsem stotero!

GORICA, 29. marca 1909.

Književnost.

Jari junaki. Humoreske. Spisal Rado Murnik. Ljubljana 1909. vez. 3.50 K. — Hvala Bogu, vendar enkrat nekaj poštenega berila! Letošnje leto je bilo precej medlo in človek je prav vesel, da dobi v roke tudi kako krepkejšo hrano. Po dolgi suši zopet kaplja vode. Odkar je začel Murnik pisati, sem ga vedno vesel, četudi tu pa tam berem kako bolj plehko stvar. A on je edini, ki resno misli s humorjem v našem slovstvu. Sicer je to čudno. Naš narod je skozi in skozi prepojen z dovtipi in šalami. Nešteto krat se sliši na deželi dovtipi, ki bi delali čast najboljšim humoristom in vendar imamo le malo pisateljev, ki bi gojili tudi humoristiko v našem slovstvu. Zdi se mi, da je to nekako oddaljevanje od naroda. Jurčič, Kersnik, Erjavec itd., ki so bili prave narodne korenike, so poznali narodno dušo do dna, so so bili vsi kolikortoliko dobri humoristi. Kako jo zna Jurčič po domače in prav dovtipno povedati, to ve vsak, ki se je dobro seznanil z njegovimi deli in pozna tudi ljudsko govorico in narodno mišljenje. Dandanes imamo malo takih mož in zato moramo biti Murniku še bolj hvaležni, da vsaj on poskrbi nekoliko za ljubitelje pristnega humorja. Sicer so ljudje, ki mislijo, da je humoristika nekaj bolj nizkega, kar ne zasluži imena umetnosti, a to je krivično, kajti humorist je ravno tako umetnik kot pisatelj romanov in povesti. Zakaj se pri nas ta panoga umetnosti ne povzdigne, ne vem. »Osa« je že davno v grobu, »Brivca« ni, »Škrat« je tudi na onem svetu, le »Jež« še bode po Slovenskem. Ne vem, ali ni delavcev, ali ni odjemalcev; ali morda ne enega ne drugega?

Murnikove črtice — po večini že tiskane v dnevnikih — se čitajo kaj prijetno. Za jezikoslovce in tudi za druge je interesantna prva o vitezu s klobaso, ki je pisana v Trubarjevem jeziku, kateri je za naše uho že sam na sebi poln humorja. Ravno tako bi vplivale povestice v raznih narečjih, le škoda da jih nimamo. Kako humorja polne so nekatere novelice Rosseggerjeve v zgornještajerskem narečju, ki se gotovo ne more meriti z nobenim našim glede na blagolasje.

Šest humoresk je vzeti iz vojaškega življenja. Krasne so »vojaškovne sanje« in marsikdo, ki je nosil vojaško suknjo, bo le obžaloval, da ni res tako. Lepo se bere o »petelinčkovih« hlačah prostaka Martina, ki je pa poleg tega imel še tri ljubice. Predstavi se nam tudi narednik Apis, takozvana »višja živina«. Zgodbo o ekstrahki nam pripoveduje povestica »Potuhnjeni Hans«, ki je poleg kazni še ljubico izgubil. Trobentač Tratar, pristni Janez, je prav markantna osebnost. Poln je humorja in šale, vzet prav iz naroda samega. »Zajubljeni kadet« sklence vojaške historije, katere so nekaj čisto novega v našem slovstvu.

Da tudi trgovsko življenje ne pogreša svoje vesele strani, to je pokazal Murnik v treh humoreskah, katerih glavni junak je poredni Živko, »pravi adut«, kakor ga imenuje natakarcica Fani. Pripoveduje vse te stvari začetnik, vajenec, ki šele začenja brskati po trgovski učenosti. Miha Muha, hlapec za navadna dela, je bolj duševni revček, katerega Živko pridno vlačí za nos. Sicer pa tudi študirani komi Juri ne uide Živkovim spletkam. Na Miklavžev večer nosi »aduta« domov v košu, misleč, da je njegova oboževana Fani. »Adut« je bil namreč pri Miklavževi procesiji za angeljčka.

Poleg tega nam Murnik opiše še barona Humbuga, ki je bil res le — humbug in pa »milijonarja«, bogatega dediča, katerega sta lovili posebno Dora Globotschniggova in Angela Suppantšitscheva, obe pristni nemškutarici in že »bolj v letih«.

Murnikova knjiga je poleg Zupančiča in Medveda letos edina, ki me je res razveselila. Nekaj zdravega, krepkega, kar se ne dobi vsak dan. Naj bi občinstvo pridno poseglo po teh humoreskah, žai gotovo ne bode nikomur ne časa ne denarja.

Vijetičin parfüm (Grasse, južno Francosko) — najboljši na svetu. En sam poskus nakloni stalnega občemalca. Steklenica 8 K — več poštni stroški 90 vin. Pri naročilu 8 steklenic poštnine prosto. Naslov: Maatz, Dunaj IX. Alserstr. 6/56.

Josip Kutin — Gorica

Semeniška ulica števil. 1 (v lastni hiši).

Priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi ter preč. duhovščini svojo trgovino s špecerijskim, kolonijalnim blagom in jestvinami.

V trgovini se dobi vedno sveže blago kakor: olje, moka iz raznih mlinov, riž, kave vseh vrst, francoski konjak, marsala, malaga itd. Postrežba točna, blago najboljše vrste. Naročila se dostavljajo v mestu na dom, na deželo pa po povzetju od 5 kg naprej.

Za Velikonočne praznike priporočam: prazke gnjati in domače po najnižji ceni. Vse se dobi zmiraj v zalogi.

Pozor

● pri nakupovanju šivalnih strojev! ●

Denar, kateri se izda za šivalni stroj slabše vrste, je izgubljen. Zatorej izbirajte pri nakupu šivalnih strojev blago najboljše vrste. — Najboljše stroje izdeluje tovarna Pfaff v Kaiserlautern. Ako kupite stroj s to znamko, ste lahko zagotavljeni, da niste zavrgli svojega denarja, marveč plodonosno naložili. — V zalogi imam še druge različne šivalne stroje, dvokolesa in stroje za kmetijstvo.

Jos. Dekleva,

trgovec, Gorica ul. Municipio št. 1. edino zastopstvo.

Poprava in komisijska zaloga dvokoles in šivalnih strojev, gramofonov za koncerte in gostilne ter vsakovrstne plošče, zastopnik automatov za gostilne in vsakovrstnih kmetijskih strojev. Stara dvokolesa se emajlirajo po ceni z ognjem pri

Batjel-u

Gorica

Stolna ulica 3-4.

Prodaja tudi na mesečne obroke.

Novi slovenski ceniki franvo

Keil-ov lak

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.

Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.

Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin.

Keil-ovo leščilo za pode 90 vin.

Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah

ima vedno z zalogi trdka Konjedic & Zajec v Gorici.

Postojna: Ant. Ditrich;
Reka: F. Jechel, mrotilnica;
Ljubljana: Leskovič & Meden;
Lošinj mali: G. P. Budua.

Pulj: Avg. Zuliani;
Rovinj: Gius. de Vescovi;
Sibenik: Fausto Inchiostri;
Tolmin: Ljudvik Cazafora.

Lekarna Cristofolletti

v Gorici.

ZELODČNE KAPLJICE

z znamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka).

Zdravilna moč tea kapljic je neprekosljivo — Te kapljice vrodijh redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico pojije. Okrepé pokvarjeni želodec, storé, da zgine v kratkem času omotica in životna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raji je.

Cena steklenici 60 vin.

Cristofollettijsva pijača iz Kine

in železa, najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vin.

udlikovana pekarija in sladčičarna

Karol Draščik

v Gorici na Koru v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinjšega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga s neomejenim jamstvom

Nadželstvo in nadzorstvo »Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici« je z oziroma na premenjena in dne 29. decembra 1906. v zadrugi register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1906. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na mesece pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradnih 1/2% prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4 1/2%, večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Deleži so dvojni; opravični po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih »Soda« in »Primorac«.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadrugi uradu v »Trgovskem domu«.

Nadželstvo in nadzorstvo.

Iz Ljubljane v New-Jork

se vozi najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnimi parobrodi, takozvanimi cesarskimi brzoparniki:

Kronprinzessin Cecilie, Kaiser Wilhelm II. — Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse

dalje z najnovejšimi modernimi parobrodi: Prinz Friedrich Wilhelm, König Albert, Prinzess Alice, Friedrich der Grosse, Bremen i. t. d.

kateri so največji, najhitrejši in najvarnejši te družbe.

Vožnja po morju traja samo 6 do 7 dni.

Zdane ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrební pouk dá vsakomur

Edvard Tavčar,

Kolodvarske ulice št. 35. v Ljubljani nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Br. 694.

Razpis dražbe.

Razpisuje se zmanjševalna dražba za zgradbo novega šolskega poslopja v Kalu s skleno ceno 27.506.— K. Načrt, preudarek in stavbeni pogoji so razgneteni na ogled v tuk. uradu v navadnih uradnih urah.

Sprejemajo se le pismene ponudbe (kolek 1 K), s katerimi treba vložiti tudi 5-odstotno varščino.

Rok za vlaganje ponudb poteče dne 17. aprila t. l. ob 12. uri popoldne.

C. kr. okrajni šolski svet

v Gorici, dne 31. marca 1909.

Slučajnostna prodaja.

40 m ostankov

cefira, barbant, flanele, oksforda, platna in kanafasa, pravobarvni

1-ve jakosti za K 15.50

11-ge „ „ „ 14.50

po povzetju.

Del ostankov 6—14 m, katere je mogoče vse dobro porabiti.

Prosim poskusite

pri tkalcu platen

Vilém Pick, Konev n. M. Čechy.

Pijanosti ni več

Uzorec tega čudnega izdelka »COZA« se pošlje brezplačno.

More se dati v kavi, v nadev, v pivu, v vinu ali v jedilih ne da pivca to zapazi.

Prasek »COZA« učinkuje čisto tako, da se javu pristodi alkohola vse alkoholne in močne pijače. Prasek deluje tako mirno in prijetno, da mu ga smejo dati lena, sestri in hči dotičnika, no da bi on zapazil, da je resnično praznočilo njegovo zdravje.

Prasek »COZA« je prinesel tudi tisočere družine, je real ogorčenost, stranost in ponižanja, da iz takih ljudi. Za prasek je že marsikateri mladenič spoznal pravo pot sreče ter je podaljšal za mnoge življenjske dni. — Zavod, ki posiljuje ta čudni prasek, pošlje vsem onim, ki zahtevajo karte 1500 zabvalni in en vzorec. Dopolnje se v nemškem jeziku.

Zajamčeno je, da je prasek popolnoma neškodljiv.

COZA INSTITUTE 62, Chancery Lane London E.C. 4 (Anglija)

Na pisma je dajati znamko 25, na dopisnice za 10.

Alojs Zmitko,

velika izdelovalnica godal v Loune

na Češkem

priporoča svoja dobro znana

godala na sapo,

ki so zahtevajo izdelana in čisto aglasta.

Izključno lastni izdelek.

— Popravlja vsa godala na lok in sapo.

Časni in praznični brezplačno.

Goslarski ateljé. Postrežba uzorna.